

04.01.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**4 Ocak 2022
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

4 Ocak 2022 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar (Karar Sayısı: 5060)

— Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketince Esnaf ve Sanatkârlara Kredi Kullandırılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 5061)

YÖNETMELİKLER

— Hasan Kalyoncu Üniversitesi Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— İstinye Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 23/11/2021 Tarihli ve 2019/6198 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 23/11/2021 Tarihli ve 2019/25326 Başvuru Numaralı Kararı

YARGITAY KARARLARI

— Yargıtay 3, 4 ve 6. Hukuk Dairelerine Ait Kararlar

Rus buğdayı 2022'de rakipsiz

Başlıca buğday üreticilerinden AB ile Avustralya'da kalitenin düşmesi ve Arjantin'de enflasyonla mücadele amacıyla ihracata sınırlama getirilmesi yılın ilk yarısında yüksek proteinli buğday kaynağı olarak Rusya'ya avantaj sağlayacak. Ancak ülkenin ihracatına getirilen vergi, birkaç ay önce rekor seviyeye çıkan Karadeniz buğdayının fiyatının daha da yükselmesine neden olabilir.

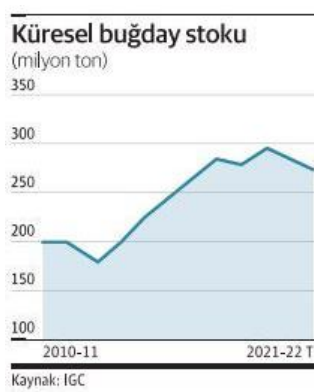
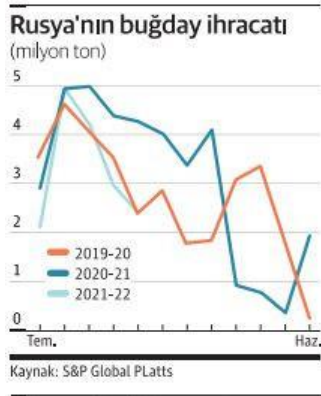

Evrin KÜÇÜK

Türkiye'nin başlıca buğday ithalat kaynağı olan Karadeniz bölgesi buğdayının fiyatının 2022 yılında yükselmeye devam etmesi bekleniyor. Rusya'nın buğday ihracatını sınırlandırma hamlesi, gıda güvenliğini sağlamak için artan baskılar, diğer pazarlarda yüksek proteinli buğday arzında yaşanan azalma gibi sebepler bu yıl Karadeniz bölgesi buğday fiyatlarının yükselmesi için zemin hazırlıyor. 2021'de Rusya, Kanada ve ABD gibi büyük buğday tedarikçilerindeki kuru hava, verim ve üretim seviyelerini düşürerek ticareti yavaşlattı.

ABD Tarım Bakanlığı son tahminlerinde, Rusya'nın 2021-22 pazarlama yılında (Temmuz-Haziran) buğday üretiminin 75.5 milyon ton, ihracatın ise 36 milyon ton olmasını bekliyor. Bu da ülkenin üretiminde yüzde 12, sınır ötesi satışlarında ise yüzde 6 gerilemeye işaret ediyor. Üretimin gerilemesi Karadeniz buğdayı fiyatını yukarıya itebilir. ABD Tarım Bakanlığı, 2021-22 pazarlama yılında Ukrayna buğday üretiminin 33 milyon tona ulaşacağını ve bu hacmin yaklaşık 24.2 milyon tonunun yurtdışına sevk edileceğini tahmin ediyor. 2021-22 yıllarında Ukrayna'nın buğday üretimi ve ihracatı sırasıyla yıllık bazda yüzde 30 ve yüzde 44 artacak. Nemli koşullar, Karadeniz'in buğday ticaretindeki başlıca rakibi olan AB'deki buğday

mahsullerini etkileyerek bu yılki pazar trendinin şekillenmesinde de önemli bir rol oynadı. Batı Avrupa'da hasattan önce yağışlı ve soğuk hava, hasatta gecikmelere ve buğday kalitesinde düşüşe yol açtı. Bir diğer büyük üretici Avustralya'da da La Nina etkisiyle artan yağışlar, buğday kuşağında kaliteyi önemli ölçüde azalttı ve piyasa katılımcılarına göre öğütebilir ürün oranını 2020-21 sezonundaki yüzde 65 -70'ten 2021-22'de yaklaşık yüzde 35 -45'e inecek. Arjantin'e bakıldığında da buğday ihracatına yönelik sınırlamalar dikkat çekiyor. Buğday üretiminin 2021- 22 döneminde yüzde 13 artışla 20 milyon ton olması bekleniyor. Normal şartlar altında bu durum rekor seviyede buğday ihracatıyla sonuçlanabilirdi fakat Tarım Bakanlığı enflasyonla mücadele amacıyla geçen ay, 2021-22 buğday ihracatını 12.5 milyon ton ile sınırlandırdığını duyurdu. Rusya'nın hem navlundaki artış hem de üretim kalitesindeki bozulmadan ötürü diğer büyük üreticilerin Rusya ile rekabet etmekte zorlanacağı ve özellikle 2022'nin ilk yarısında yüksek proteinli buğday arzında Rusya'nın en önemli kaynak olarak öne çıkacağı belirtiliyor.

İhracat vergileri karışık görünüm sunuyor

Diğer rakiplere göre bu avantaja rağmen, Rusya'nın değişken ihracat vergileri ve ticaret kotası ihracatçıları zorlayabilir. Ülke 15 Şubat-30 Haziran için 8 milyon ton ihracat kotası koyduğu için 2022'nin ilk yarısında buğday ihracatının daha düşük olması bekleniyor. Tüccarlar, kota başlamadan önce Rus mahsulüne olan talebin artmasını bekliyor. Diğer taraftan, ihracat vergisi formülü fiyatları yükseltebilir ve talebi etkileyebilir. Rusya'da iç pazardaki gıda enflasyonunu sınırlamak için 2 Haziran'da getirilen değişken ihracat vergisi fiyatları yükseltti. S&P Platts verilerine göre, temmuz ayında 233 dolar/ton seviyesindeyken, ihracat vergilerinin etkisiyle Rus buğdayının fiyatı kasım ayında tüm zamanların en yüksek seviyesi olan 345.25 dolar/tona ulaştı. Yılbaşından önce yüzde 12.5 proteinli Rus buğdayı FOB 338 dolar/ton düzeyinden satılıyordu. İhracat vergisi, hesaplama gününden önceki 60 gün içinde FOB bazında ihracat fiyatlarının ortalaması ile 200 dolar arasındaki farkın yüzde 70'i olarak hesaplanmaktadır. Vergi oranları her cuma yayınlanıyor ve bir sonraki haftanın Çarşamba günü yürürlüğe giriyor. Rusya, aralık ayında yeni vergi kuralları ve ihracat kotaları yayınladı. Yeni düzenlemelere göre, buğday fiyatları 375 dolar/tona ulaşırsa ihracat vergisi daha yüksek bir çarpanına sahip olurken, fiyatlar 400 dolar/tona ulaşırsa tarife daha da artacak.

20 yıl önce ithalatçıyken nasıl ihracat devine dönüştü?

Sovyetler Birliği 1970'ten 1990'a kadarki dönemde hayvancılık sektörünü desteklemek amacıyla büyük miktarda tahıl ve soya fasulyesi ithalatı yapıyordu. Ancak Sovyetler Birliği çöktükten sonra Rusya'da piyasa ekonomisine geçiş yapıldı ve devlet birçok alanda teşvikleri finanse edemeyerek sonlandırmak zorunda kaldı. Yem için gerekli destekten mahrum kalan ülkenin hayvancılık sektörü 1990'ların sonunda yarıya yarıya daraldı. Bunun üzerine Rusya, 2000'lerin başında et üretiminde kendi kendine yeterli olma politikası benimsedi ve başta buğday olmak üzere tahıl talebini artırarak üretimin canlanmasını sağladı. Rus tarım politikasının 1990'lardan bu yana temel amacı hayvancılık sektörünü canlandırmak ve ülkeyi tarımda mümkün olduğunca kendi kendine yeterli hale getirmek oldu. Rusya o dönemde 3 milyon tondan fazla et ithal ediyordu. Şimdi bunun onda birini ithal eder hale geldi. Büyüyen hayvancılık sektörünü desteklemek amacıyla buğday üreticileri harekete geçti. Rusya buğday, ayçiçeği gibi ürünlerde ekili alanlarını yüzde 30 ila yüzde 50 büyütürken, buğday ticaretini hızlandırmak için limanlarına da dev yatırımlar yaparak tahıl altyapısını geliştirdi. 2000'lerin başında yılda yaklaşık 30 milyon ton olan buğday üretimi yüzde 150 artarak 80 milyon tona dayandı. Tüm bunlar Rusya'yı 20 yılda tahıl ithalatçısından dünyanın en büyük buğday ihracatçılarından biri haline getirdi.

Kanola ihracatını da artırıyor

Rusya'da buğday yanında kolza üretimindeki artış da yakından izleniyor. Dünyanın en büyük üreticisi Kanada'da yaşanan kuraklığın kanola fiyatlarını yükseltmesi ve AB ile Çin'in ithalatını artırmasını fırsata çevirmek isteyen Rus çiftçiler üretimlerini büyütüyor. Rusya'da kanola yağı ihracatı 6 yıldır art arda yükselişte. Ayrıca, bu yıl Kanada'daki mahsul yetersizliği, Rus işleyicilere kolza tohumu yağı üretimini ve ihracatını artırmaları için teşvik sağlayan dünyadaki talebi artırıyor. 2021/22 mali yılında Rusya'da kanola yağı üretiminin ve ihracatının 852,5 bin ton ile geçen yıla oranla yüzde 23 artacağı tahmin ediliyor.

TMO, buğday, arpa ve mısır zam yaptı

TMO, ocak ayında hububat ve bakliyat satışlarına devam edileceğini bildirirken, satış fiyatlarını açıkladı.

Toprak Mahsulleri Ofisi(TMO), 2022 yılı ocak ayında da hububat ve bakliyat satışlarına devam edileceğini bildirdi. Ocak ayında arpanın 2.550 lira, ekmeklik buğdayın 3.225–3.275 lira, makarnalık buğdayın 3.900-3.950 lira, mısır fiyatının 2.950 liraya satılacağı belirtildi.

Satış fiyatları Aralık 2021'de şu şekilde gerçekleşmişti: Arpa 2.000 lira, ekmeklik buğday 2.626-2.675 lira, makarnalık buğday 3.200-3.250 lira, mısır fiyatı 2.500 lira.

TMO'dan yapılan açıklamada, Kurumun hasat başından bu yana kuraklık başta olmak üzere gerek iç gerekse dış piyasadaki gelişmeleri yakından takip ettiği, gereken tedbirleri ivedilikle hayata geçirdiği belirtildi.

Bu kapsamda öncelikle artan hammadde fiyatlarının et, süt ve yem üreticilerimizin maliyetleri üzerindeki olumsuz etkisini hafifletmek üzere temmuz ayından itibaren Yem Regülasyon Çalışması kapsamında satışlara başlandığı, eylül ayı itibarıyla da Un Regülasyon Çalışması kapsamında un sektörüne yönelik ekmeklik buğday satışlarına başlandığı hatırlatıldı.

Açıklamada şöyle devam edildi:

"Un Regülasyon alışması ile TMO stoklarındaki ekmeklik buğdayın, un fiyatlarını makul seviyede tutacak şekilde taahhütname karşılığında satışı yapılmakta böylece ekmeğin hammaddesi olan unun uygun fiyatlarla fıncı esnafımıza ulaşması sağlanmaktadır.

2022 yılı Ocak ayında da hububat ve bakliyat satışlarına devam edilecek olup bu kapsamda;

Kuruluşumuzca arpa satışlarımız 2.550 TL/Ton fiyatla, peşin bedel mukabili olarak besici ve yetiştiricilerimize,

Ekmeklik buğday satışlarımız 3.275–3.225 TL/Ton fiyatla peşin bedel mukabili olarak un fabrikalarına ve bulgur fabrikalarına

Makarnalık Buğday satışlarımız 3.950-3.900 TL/Ton fiyatla peşin bedel mukabili olarak bulgur fabrikalarına.

Mısır satışlarımız 2.950 TL/Ton fiyatla peşin bedel mukabili olarak kanatlı hayvan ve büyükbaş yetiştiricilerine yönelik satış yapılacaktır.

3-12 Ocak'ta başvuru yapılacak

Arpa, Buğday ve Mısır satışlarımız için başvurular 03 Ocak - 12 Ocak 2022 (dahil) tarihleri arasında alınacaktır.

Un fabrikaları fiyat taahhütlerini başvuru süresi içerisinde (03 Ocak – 12 Ocak 2022 (dahil) saat 17.00'a kadar) TMO Elektronik Satış Platformu üzerinden yapacaktır.

Ocak ayında satışı yapılan stoklar için para yatırma süresi 26 Ocak 2022(dahil) tarihinde sona erecektir.

Ocak ayında tahsis yapılan başvuru sahiplerinden 26 Ocak 2022 (dahil) tarihine kadar parasını yatırmış olanlara Ocak ayı fiyatlarıyla 18 şubat 2022 (dahil) tarihine kadar teslimat yapılabilircektir.

Aralık ayı buğday tahsisleri için parasını yatırmış olanların teslimatlarına 31 Ocak 2022'ye (dahil) kadar Aralık ayı fiyatlarıyla, kasım ayı arpa ve mısır tahsisleri için parasını yatırmış olanların teslimatlarına Kasım ayı fiyatlarıyla 31 Ocak 2022 (dahil) tarihine kadar devam edilecektir."

Gürer: Yem ve un fiyatları yine artacak

CHP'li Gürer, "Çiftçimizin girdi maliyetlerindeki artışa rağmen taban fiyatını düşük tutan siyasi iktidar, çiftçiden aldığı ürünün fiyatında, bir yılda yüzde 45'ten aşağı olmamak üzere artış gerçekleştirmiş oldu. Enflasyon yüzde 36 açıklanıyor, TMO taban fiyatı verip aldığı ürünü yüzde 45 ile piyasaya vereceğini duyuruyor. Böyle olunca piyasada yem ve un fiyatları da yine artacak." dedi.

CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, TBMM'de düzenlediği basın toplantısında, Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) buğday ve arpa satış fiyatlarına yaptığı zammı değerlendirdi.

Gürer, "Tarımda zor bir yıla girdik. Üreticinin girdi maliyetlerindeki artış sürüyor. Bugün enflasyon yüzde 36 olarak açıklandı. Yurttaşın yaşamının içinde olan elektrik, akaryakıt, doğal gaz, gıda, yiyecek fiyatları üzerinden bir hesaplama yaparsanız bu açıklanan enflasyonun düşük olduğunu görmüş olursunuz." diye konuştu.

TMO'nun buğday ve arpa satış fiyatlarına yaptığı zammı eleştiren Gürer, şunları söyledi:

"TMO, Mayıs ayında açıkladığı fiyat ile çiftçilerimizin arpasını 1,750 liradan, ekmeklik buğdayını 2 bin 250 liradan, makarnalık buğdayını da 2 bin 450 liradan alacağını duyurdu. Taban fiyat olarak açıklanan bu fiyatlarında çok iyi fiyat olduğu, bir yıl öncesine göre de yüzde 36'lık bir artış sağlandığı da gerek bakan gerekse TMO yetkilileri tarafından ifade edildi. Ocak ayında TMO, ürünlerin satış fiyatını bir duyuru

ile kamuoyuna açıkladı. Buna göre ocak ayı için arpa 2 bin 250 liradan, ekmeklik buğday 3 bin 275 liradan, makarnalık buğday da 3 bin 950 liradan satılacak. Taban fiyat olarak çiftçimize yüzde 36 olarak artışı değerli ve önemli bir artış olarak sunan TMO, 8 ay önce açıkladığı taban fiyata göre, arpada yüzde 45, ekmeklik buğdayda yüzde 45, makarnalık buğdayda yüzde 61 satış fiyatını artırmış oldu. Çiftçimizin girdi maliyetlerindeki artışa rağmen taban fiyatını düşük tutan siyasi iktidar, çiftçiden aldığı ürünün fiyatında, bir yılda yüzde 45'ten aşağı olmamak üzere artış gerçekleştirmiş oldu. Enflasyon yüzde 36 açıklanıyor, TMO taban fiyatı verip aldığı ürünü yüzde 45 ile piyasaya vereceğini duyuruyor. Böyle olunca piyasada yem ve un fiyatları da yine artacak.”

"Mazot destekleri en az 3 kat artırılmalı"

Unun ton fiyatının 15 bin liraya çıktığına dikkat çeken Gürer, “Fırınlarda ise 50 kiloluk un, bir yıl önce 180 liraya, bugün 350 liraya torbası gelmiş durumda. Bu durumda yeni fiyat artışları et, süt ve un mamullerinde gerçekleşmiş olacak. Bunun temeli girdi maliyetleri ile ilgili iktidarın duyarsızlığı.” dedi.

Gürer, “Bu yıl 6 bin liranın altında taban fiyat çiftçiye kurtarmaz. Fakir fukaranın bir alabileceği ekmeği var. Ekmek fiyatları üç liraydı. 2022 yılında bu fiyatların bu şekilde gitme şansı yok. Öncelikli olarak çiftçinin desteklenmesi gerekiyor. Mazot destekleri en az üç kat arttırılmalı.” diye konuştu.

Marketlere ‘Raf Fiyat Garantili’ şeker satacak

TÜRKŞEKER bünyesindeki 15 şeker fabrikasının sanayicilere şeker satışı durduruldu. Bu fabrikalar şekerini sadece Tarım AŞ'ye satacak. Şekerini perakende satan marketler ise Tarım AŞ'den aldıkları şekerini Raf Fiyat Garanti sistemi satabilecek dahilinde TÜRKŞEKER'in belirlediği fiyattan satabilecek.

Şeker fiyatında yaşanan aşırı yükselişin, stokçuluk refleksini artırmasıyla birlikte, şekerin tüketicilere ve sanayicilere daha uygun fiyatla ulaştırılmasını sağlamak için çeşitli formüller deneniyor. Bu amaçla yaklaşık 3 aydır perakende satış noktalarına ‘Raf Fiyat Garantili’ ((RFG) sistemle nispeten ucuz şeker temin eden TÜRKŞEKER, 29 Aralık 2021 itibarıyla sanayiciye şeker satışını tamamen durdurdu. TÜRKŞEKER bünyesindeki 15 fabrika, elindeki tüm şekerini TÜRKŞEKER Tarım AŞ'ye satılacak.

Piyasada şeker fiyatında yaşanan yüksek oranlı artışın önüne geçmek ve tüketicinin şekere daha kolay ulaşımını sağlamak amacıyla geçilen sistemde, sanayici için ise C kotası şeker devreye sokulacak.

Geçtiğimiz hafta 30 Aralık'ta Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğ ile 1701 Gümrük Tarife Pozisyonlu (GTP) şeker, ihracatı kayda bağlı ürünler listesine alındı. Başka bir ifade ile şekerin ihracatı resmi olmasa da fiili olarak zorlaştırılmış oldu.

Bu tebliğle eş zamanlı olarak, şekeri üretimde hammadde olarak kullanan ihracatçı sanayiciler için ise sadece ihracata konu olabilecek ürünleri kapsayan C kotası şeker ihraç kaydıyla satılacak.

Yerel esnafa 15 günde 10 çuval şeker

TÜRKŞEKER bünyesindeki şeker fabrikalarına gönderilen yazıda, şekerin ambalajlanarak market raflarına Raf Fiyat Garantili (RFG) olarak arz edilmesi, sistemin denetlenebilmesi ve halkın uygun fiyatta şekere erişebilmesi için alınacak önlemler sıralandı.

Buna göre 3 Ocak 2022'den (dün) itibaren şeker satışı sadece Türkşeker Tarım A.Ş. ye yapılacak. Ancak fabrikalar, sadece daimi müşterileriyle sınırlı olmak üzere küçük yerel esnafa 15 günde bir 10 çuval şeker satabilecek.

Bir süredir fabrika bazında sürdürülen RFG sisteminde de yeni siparişler alınmayacak ve gelen siparişler Tarım AŞ'ye yönlendirilecek.

Bu kapsamda fabrika hesaplarına daha önce yatırılan paralar Mali İşler ve Muhasebe Dairesi Başkanlığının bilgisi dâhilinde iade edilecek.

Tarım A.Ş talep edilen şekerin berelini ilgili fabrikaların hesaplarına peşin olarak yatıracak ve Tarım A.Ş tarafından firmalara gönderilen şekere ilişkin bilgiler ise fabrikalara da iletilecek.

Pazar payı yüzde 35

Özelleştirme sürecinin tamamlanmasının ardından TÜRKŞEKER'in elinde 15 şeker fabrikası kaldı. TÜRKŞEKER'in özelleştirme öncesi pancar kökenli şeker üretimindeki payı yüzde 65 olan iken bugün yüzde 35'e gerilemiş durumda. 2020-2021 döneminde 1 milyon 150 bin tonluk toplam şeker üretiminin 400 bin tonu TÜRKŞEKER bünyesindeki fabrikalar tarafından gerçekleştirildi. Türkiye'nin C kotası şeker üretimi ise 135 bin tonu TÜRKŞEKER olmak üzere toplam 435 bin ton olarak gerçekleşti.

Halkbank, esnafa faizsiz kredi kullandıracak

Esnaf ve sanatkarın Halkbank kredilerine yüzde 50 faiz indirimi yapılacak, bazı iş kollarında indirim desteği yüzde 100 olacak.

Türkiye ve KKTC'de esnaf ve sanatkara Halkbank tarafından kullandırılan ve 2024 yılına kadar kullandırılacak kredilere yüzde 50 faiz indirimi desteği sağlanacak. Bazı iş kollarında faiz indirimi yüzde 100 olacak.

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan konuya ilişkin Cumhurbaşkanı kararına göre, Halkbank tarafından esnaf ve sanatkarlara kullandırılmış ve bakiyesi 2022, 2023 ve 2024 yılına devreden krediler için 1 Ocak 2022- 31 Aralık 2024 tarihleri arasında yüzde 50 faiz indirimi uygulanacak.

El dokuma, bakır işleme, çini çömlek yapımı gibi geleneksel, kültürel, sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutan meslek kollarında faaliyet gösteren ve esnaf muafiyet belgesi sahibi esnaf ve sanatkara bu kapsamda kullandırılan ve bakiyesi söz konusu yıllara devreden krediler için yüzde 100 faiz indirim oranı uygulanması öngörülmüyor.

Kredi başvuru tarihinde en az bir yıllık ustalık belgesine sahip olan ve bu belgeyle ilgili sanat kollarında son bir yıl içinde işletme kurduğunu belgeleyen girişimci esnaf ve sanatkarlara kullandırılan ve bakiyesi söz konusu yıllara devreden krediler için de yüzde 100 faiz indirim oranı uygulanacak. Bu destekten son bir yıl içinde faaliyetini veya mükellefiyetini sonlandıranlar yararlanamayacak.

Karar kapsamında esnaf ve sanatkârlara makine ve ekipman alımı, işyeri modernizasyonu veya hammadde ve döner sermaye ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla 30,000 TL'ye kadar kullandırılan kredilerden bakiyesi söz konusu yıllara devreden kredilere için yüzde 100 faiz indirim oranı desteği sağlanması hüküm altına alındı.

Uygulama talimatı kafaları karıştırdı, ihracatçı kur garantisi istiyor

Merkez Bankası'nın uygulama talimatına göre, ihracat bedelinin yüzde 25'i, düzenlendiği tarihteki işlem kuru üzerinden TCMB'ye satılmak üzere belgeyi düzenleyen bankaya satılacak. İhracatçılar, elde ettikleri dövizin bir bölümünün TL'ye çevrilmesini zorunlu kılan karara karşı, ileriye yönelik döviz ihtiyaçları için de kur garantisi istiyor.

Merkez Bankası (TCMB) tarafından yayımlanan İhracat Genelgesinin Ek 1'inci Maddesi Kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na Yapılacak Döviz Satışına İlişkin Uygulama Talimatı'na göre ihracat bedeli kabul belgesine veya döviz alım belgesine bağlanan ihracat bedelinin yüzde 25'i düzenlendiği tarihteki işlem kuru üzerinden TCMB'ye satılmak üzere belgeyi düzenleyen bankaya satılacak.

TCMB'nin talimatının kapsamını ihracat genelgesine göre dolar, euro ve sterlini cinsinden İBKB veya DAB'a bağlanan ihracat bedeli dövizler olarak belirledi. Banka nezdinde Merkez Bankası adına dolar, euro ve sterlin hesaplar açılacak ve bankanın bu Uygulama Talimatı kapsamında satın aldığı dövizler saat 17.00'ye kadar TCMB'ye bildirilerek toplu bir şekilde söz konusu hesaplara aktarılacak.

Banka tarafından Merkez Bankasının hesabına aktarılan dövizler, TCMB işlem kuru üzerinden satın alınacak. Döviz alış işlemleri karşılığı TL tutarları TCMB tarafından bankanın EFT merkezine masrafsız olarak gönderilir. Saat 17.30'a kadar sonuçlandırılmayan işlemler için ise TL tutarlar bankanın TCMB nezdindeki zorunlu karşılık hesabına aktarılacak.

Kafaları karıştırdı

TCMB tarafından yayımlanan ihracat genelgesi hem uzmanlarda hem de ihracatçılarda kafaları karıştırdı. Edinilen bilgilere göre, konuya ilişkin cevap almak isteyen ihracatçılar bankalarından "yönetmeliği bekliyoruz" cevabını aldılar. Bu cevapların ardından ihracatçıların whatsapp gruplarının gündemi bu konu oldu. Gerekli olan bilgiyi edinemeyen ihracatçılar Merkez Bankası ve Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan açıklama bekler uruma geldi. İhracatçıların en çok merak ettiği konu ise ihtiyaçları olduğu takdirde kur garantisinin verilir verilmeyeceği.

Goldman Sachs: Enflasyon yüzde 40'ı aşar

Goldman Sachs, Türkiye'de enflasyonun ilk çeyrekte yüzde 40'ın üzerine yükselmesini bekliyor.

Goldman Sachs Türkiye'de enflasyonun yılın ilk çeyreğinde yüzde 40 seviyesini aşacağı ve yılın büyük bir bölümünde bu seviyede kalacağı tahmininde bulundu.

Goldman Sachs'ın müşterilerine gönderdiği notunda "Mevsim etkisinden arındırılmamış aylık enflasyonun sürpriz biçimde yüzde 13.6 seviyesine yükselmesiyle Türkiye'de enflasyonun birinci çeyrekte yüzde 40 seviyesini aşacağını ve yılın büyük bölümünde o seviyede kalacağını tahmin ediyoruz" ifadesi yer aldı.

Goldman Sachs notunda "TL'deki volatilité dikkate alındığında enflasyon tahminlerindeki belirsizlik olağandışı şekilde yüksek ve yukarı yönlü. İdari ve kısmi mali önlemlerle desteklenen yüzde 14 seviyesindeki politika faizinin TL'yi sürdürülebilir biçimde dengeleyebilme konusunda başarılı olamayacağına yönelik görüşümüzü sürdürüyoruz" denildi.

Notta ayrıca, "Yetkililerin TL'ye istikrar kazandırmak için seçtiği olağandışı politika tercihlerini sürdürdükleri göz önüne alındığında bunun gerçekleşeceğine yönelik inancımız güçlü olmasa da, tahminlerimiz ikinci çeyrekte faiz oranlarının sert biçimde yükseleceği yönünde" denildi.

Erdoğan açıkladı: Türkiye'nin 2021 ihracatı 225.4 milyar dolar

Cumhurbaşkanı Erdoğan Türkiye'nin ihracatının 2021'de 225.4 milyar dolara çıkarak rekor kırdığını açıkladı. Dış ticaret açığı geçen yıl yüzde 7,8 azalışla 45,9 milyar dolar olarak kayıtlara geçti. Erdoğan, "2022 ihracat hedefimizi 250 milyar dolar olarak revize ediyoruz" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin 2021 yılı dış ticaret karnesini açıkladı. Erdoğan, Türkiye'nin 2021 toplam ihracatının geçen yıla göre yüzde 32,9 artışla 225,4 milyar dolar ile rekor kırdığını duyurdu. Türkiye, 2021 yılında ithalatını ise yüzde 23.6 artarak 271.4 milyar dolara çıkardı. Erdoğan, 2021 yılında dış ticaret açığının yüzde 7,8 azalışla 45,9 milyar dolara gerilediğini, ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 83,1'e yükseldiğini açıkladı.

Bundan 19 yıl önce 36 milyar dolardan devrıldıkları ihracatı 2021 yılında 6 kattan fazla arttırarak 225 milyar 368 milyon dolara çıkarmayı başarmış olmaktan mutluluk duyduklarını dile getiren Erdoğan, "2002'de sadece 87,6 milyar dolar olan dış ticaret hacmimizi 2021 yılında 496,7 milyar dolara ulaştırdık. Dış ticaret açığımız ise önceki yıla göre yüzde 7,8 azalışla 45,9 milyar dolara gerilerken ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 5,8 puan artışla yüzde 83,1'e yükseldi. Bu oranın 2000 yılında sadece yüzde 51 olduğu dikkate alındığında Türkiye ekonomisinin bizim dönemimizde kaydettiği ilerleme çok daha iyi anlaşılacaktır. Ama muhalefet bu işten anlamaz. Onların derdi başka. Bizim derdimiz aşk. Az önce de kardeşlerim söyledi. İhracat, ihracat, ihracat." ifadelerini kullandı.

Türkiye'nin şu anda dünyayla yarıştığını, küresel bir yarışın içinde olduklarını ve son 12 ayın 11'inde ihracat rekoru kırıldığını kaydeden Erdoğan, 2002'de 33 bin 523 firma

ihracat yaparken, 2021 sonu itibarıyla ihracatçı firma sayısının 101 bin 386'ya yükseldiğini belirtti.

"İhracat ailesine katılan yeni firma 32 bini aştı"

Erdoğan, 2021 yılında ihracat ailesine katılan yeni firma sayısının 32 bini aştığını, 43 bin 264 firmanın da yeni pazarlara ihracat gerçekleştirdiğini söyledi.

Daha önce 1 milyar doların üzerinde ihracat yapan 5 il varken, bu sayının 21'e yükseldiğini aktaran Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Konuşuyorlar, yok şöyle, yok böyle falan. Ya sen konuşmaktan ne anlarsın? Ama benim Anadolu'daki vatandaşım durmuyor. Gaziantep'te durmuyor, Eskişehir'de durmuyor ve devamlı dünyanın neresinde bir pazar varsa, bu pazarları dolaşıyor." dedi.

2021 yılında 81 ilin tamamı ihracat yaparken, 78 ilin geçen yıla göre ihracatını arttırmayı başardığını ifade eden Erdoğan, ihracat yapılan 75 fasıl ürün grubunda Cumhuriyet tarihinin en yüksek ihracat değerlerine ulaşıldığını, en fazla ihracat artışının Amerika'ya olduğunu belirtti.

"AB'ye karşı net 7,7 milyar dolar dış ticaret fazlası verdik"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti: "En önemli ticari ortak Avrupa Birliği'ne (AB) ihracatımız yüzde 33 oranında artarak 93,1 milyar dolara çıktı. Dahası AB'ye karşı net 7,7 milyar dolar dış ticaret fazlası verdik. İhracatımızdaki artışın sadece belli bölgelere yoğunlaşmak yerine tüm dünyaya dengeli biçimde yayıldığını memnuniyetle görüyoruz sayenizde. Bunu sizlerle beraber başardık. Örneğin bu dönemde ihracatımız Güney Amerika'ya yüzde 86,6. Güney Amerika nere, Türkiye nere... AB dışı Avrupa ülkelerine yüzde 29, Yakın ve Orta Doğu ülkelerine yüzde 22,6, Kuzey Afrika Bölgesi'ne 44,8 oranında artış göstermiştir. Buralara gitmesen... Hani diyorlar ya 'Kara Afrika'. Evet, bunlar yaratılmışların en şereflisi. Biz bunların hepsine gittik, gidiyoruz, gideceğiz. Nasıl burada futbol takımlarımızın yarısı neredeyse Afrika'dan ise pazarlar da evelallah bizimle beraber geleceği olgunlaştırıyor. Daha güzel olacak, hiç endişem yok."

"205 ülkeye ihracatı milli paramız ile gerçekleştirdik"

İhracatın değer bazında en fazla arttırıldığı ülkelere bakıldığında, ABD'ye yüzde 44,6 artış ile 14,7 milyar dolara, BAE'ye yüzde 94,3 artış ile 5,5 milyar dolara, Birleşik Krallığa yüzde 22 artışla 13,7 milyar dolara ulaşıldığını aktaran Erdoğan, şunları kaydetti:

"Demir-çelikte yüzde 70,9 oranında artışla 25,9 milyar doları, motorlu kara taşıtlarında yüzde 13,3 artışla 25 milyar doları, makinede yüzde 23,7 oranında artışla 20,8 milyar doları, hazır giyimde yüzde 22,2 oranında artışla 18,3 milyar doları yakaladık. Bu rakamlarla Türkiye, birçok sektörde dünya ticaretinde söz sahibi bir

ülke haline gelmiştir. Miktar yanında katma değer olarak da artan ihracatımızın kilogram birim değeri ise yüzde 17 yükselişle 1,29 dolara çıkmıştır. Ayrıca Türk lirası ile ticaret gerçekleştirdiğimiz ülke sayısını her geçen gün daha yukarı taşıyoruz. Ne olur Türk lirası deyip geçmeyin, bizim paramız çok önemli. İnşallah paramız, belirleyici olacak hiç endişe etmeyin. 2021 yılı itibarıyla 205 ülke ve bölgeye, ihracat işlemlerimizi milli paramız ile gerçekleştirdik. Türk lirası ile yaptığımız dış ticaret hacmi, 183 milyar liraya ulaşmıştır. Mal ticaretindeki güçlü performansın, hizmet ticareti rakamlarına da müspet yansıdığını görüyoruz. Hizmet ihracatımızın bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 60 oranında artışla, 53 milyar dolara ulaşmasını ve cari işlemler dengesine 23 milyar dolarlık olumlu katkı yapmasını bekliyoruz. Oluşturduğumuz yeni yapı ve güçlendirilmiş destek programlarıyla bu rakamı kısa sürede 100 milyar dolara çıkarmayı amaçlıyoruz."

Bu doğrultuda turizm ve lojistik dışındaki hizmet sektörlerinden yazılım, bilişim ve oyun sektörlerinde 10 milyar dolar, sağlık turizminde 5 milyar dolar, eğitim hizmetlerinde 3 milyar dolar, dizi film ve kültürel hizmetler sektöründe 2 milyar dolar ihracata kısa zamanda ulaşacak bir yol haritasını hayata geçirdiklerini ifade eden Erdoğan, ayrıca ülkenin sanayi alt yapısının yeşil dönüşümünün tamamlanmasının da ihmal edilen bir başlık olmadığını söyledi.

"2022 hedeflerimizi 250 milyar dolar olarak revize ediyoruz"

Cari fazla veren bir ülke konumuna hızla ulaşmak için 2022 yılı ekonomik büyüme hedefini yüzde 5 olarak belirlediklerini vurgulayan Erdoğan, şunları kaydetti:

"İhracatımızdaki güçlü performans sayesinde orta vadeli programın geçtiğimiz yılki hedefini zaten aşmıştık. Bu programda önümüzdeki sene için yaklaşık 231 milyar dolarlık ihracat belirlemiştik. Gelecek yıl da bu rakamın üstüne çıkacağımıza ben inanıyorum. Onun için 2022 hedeflerimizi 250 milyar dolar olarak revize ediyoruz. Ülkemizin medariftiharı olan siz ihracatçılarımızın gelecek sene bize bu gururu da yaşatacağınıza ben yürekten inanıyorum. Siz bu hedef doğrultusunda ilerlerken, Cumhurbaşkanı ve hükümet olarak biz de sizin yanınızda olmayı sürdüreceğiz.

Eylül ayındaki son buluşmamızda İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi'nin müjdesini vermiştim. İhracatçılarımızın finansmana erişimini iyileştirmeyi ve teminat sorunlarını çözmeyi hedefleyen bu şirketi kısa sürede kurduk. Faaliyete 1 Mart 2022 tarihinde geçecek olan şirketimizin şimdiden tüm ihracatçılarımıza hayırlı olmasını diliyorum. Bu arada inşallah Finans Merkezimizi de harekete geçireceğiz."

"İhracatçıyı desteklemek üzere ayırdığımız bütçeyi de artıracacağız"

Öte yandan 2022 yılı için ihracatçıyı desteklemek üzere ayırdıkları bütçeyi de arttıracaklarını belirten Erdoğan, yazılım, bilişim, sağlık turizmi, eğitim, teknik müşavirlik, savunma, makine ve eczacılık başta olmak üzere katma değer oluşturan tüm sektörlerle yönelik yeni destek programlarını devreye aldıklarını söyledi.

Hazırlıkları devam eden Uzak Ülkeler Stratejisi'nin tanıtımını önümüzdeki günlerde yapacaklarını anlatan Erdoğan, ihracatın kesintisiz olarak sürdürülmesi için kara, deniz, hava ve demiryolu alt yapılarını iyileştirip, yeni lojistik çözümler geliştirdiklerini belirtti.

Dünyanın farklı bölgelerine daha etkili erişim imkanı sağlayan Yurtdışı Lojistik Dağıtım Ağları Projesi'ni yakında paylaşacaklarını ifade eden Erdoğan, ülkeyi elektronik ihracatta da lider ülkeler arasına taşımak için yeni stratejiler tasarladıklarını kaydetti.

Kolay İhracat Platformu'nun, KOBİ'ler ve bireysel girişimciler başta olmak üzere 35 binin üzerinde kayıtlı kullanıcıya yol gösterdiğini anlatan Erdoğan, bu uygulamayı yeni nesil ihracat modelleri kapsamında güncelleyerek etkinliğini arttıracaklarını belirtti.

Ticaret diplomasisinin saha neferleri olan ihracatçıların, ülkeye ve millete dair hiçbir vizyonu olmayan felaket tellallarına kulak asmadan yollarına devam etmelerini isteyen Erdoğan, "Türkiye Cumhurbaşkanı olarak ben sizlere güveniyorum. Rabb'im yolumuzu ve bahtımızı açık etsin diyorum. 225 milyar 368 milyon dolarlık rekor ihracatımızın milletimize ve sizlere hayırlı olmasını diliyorum. Türk ürünlerini dünyanın dört bir yanına ulaştıran Türk İhracatçıları Meclisi'nin değerli üyelerine, kıymetli ihracatçılarımıza teşekkür ediyorum. Ticaret Bakanlığımızı, Sayın Bakan ve ekibini ticaretimizin artması için fedakarca çalışan herkesi tebrik ediyorum." dedi.

"Türk ekonomisine asla kontak kapattırmadık"

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhuriyetin 100. yılı olan 2023 yaklaşırken, Türkiye'nin ekonomide kabuk değiştirmekte artık farklı bir lige çıktığını belirterek, "Şüphesiz elde ettiğimiz başarılarda büyümemize sağladığı katkılarla ihracatımızın çok ciddi payı vardır. İhracatçılarımız akıncı ruhuyla çalışmış, istihdam oluşturmuş, üretmiş, ürettiklerini de dünyanın hemen her ülkesine satma başarısı göstermiştir. Türk ekonomisinin alperenleri olarak gördüğüm tüm ihracatçılarımızı canı gönülden tebrik ediyorum. Yine tarihi başarımızın gizli kahramanları olan emekçi kardeşlerimizi de kutluyor, ülkem ve milletim adına kendilerine şükranlarımı sunuyorum" dedi.

Küresel ölçekte meydana gelen sarsıntılara rağmen Türkiye ekonomisinin ayakta kalması, üretimin aralıksız sürmesi, istihdamın korunması için toplumun tüm kesimlerine yönelik tedbirleri devreye aldıklarını kaydeden Erdoğan, "İş dünyamıza, ticaret erbabımıza, KOBİ'lere, çiftçimize, esnafımıza, çalışanlarımıza sunduğumuz destek ve teşviklerle onların yanında olduk. Milletın felaketinden siyasi rant devşirme peşinde koşan muhalefetin abuk sabuk tekliflerine rağmen Türk ekonomisine asla kontak kapattırmadık" diye konuştu.

TBMM'de yeni yılın ilk mesaisi başlıyor

Meclis, 13 günlük aranın ardından yeni yıla ekonomi mesaisiyle başlayacak. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın geçen yılın son kabine toplantısının ardından açıkladığı kur korumalı mevduat sistemine ilişkin düzenlemelerin de yer alacağı teklifin Meclis'e sunulması bekleniyor.

Çalışmalarına 22 Aralık'ta ara veren Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) bugün mesaiye yeniden başlıyor.

Hazırlıkları süren ve Meclis'e sevk edilmesi planlanan yeni yasa teklifinde, Kur Korumalı TL Mevduat ürününün yasal çerçevesi çizilecek. Mevduatların bu ürüne yönlendirilmesi için sağlanan devlet desteğine yönelik Hazine'nin üstleneceği görevin yasal altyapısı hazırlanacak.

STOKÇULUĞA KARŞI KANUN TEKLİFİ

Genel Kurul'da ilk olarak stokçuluğa karşı caydırıcılığın artırılmasını da içeren "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" görüşülecek. Düzenlemeyle üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından piyasada darlık yaratıcı, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozucu faaliyetler ile tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyici faaliyetlerde bulunanlara, 100 bin liradan 2 milyon liraya kadar idari para cezası verilmesi hedefleniyor.

BES'TE DEVLET KATKISI ARTIYOR

Bireysel emeklilik sisteminde yüzde 25 olan devlet desteğinin 5 puan artırılarak yüzde 30 olması da yasa teklifinde yer alacak. İhracatçı firmalara 1 puanlık kurumlar vergisi indirimi sağlanacak.

KDV'YE YENİ DÜZENLEME

Ekonomi yönetimi, bunların yanı sıra KDV ve kripto para düzenlemeleri için de çalışmaları sürdürüyor. KDV düzenlemesiyle bazı sektörlerde indirim olabileceği belirtilirken, uygulamanın genel oranlarında sadeleştirme yapılabileceği de ifade ediliyor. Kripto para düzenlemesi kapsamında ise bu alanda faaliyet gösteren kurumlara sermaye şartı ve vergi getirilebileceği belirtiliyor.

DOĞALGAZA DA KADEMELİ TARİFE

Yeni yasal düzenlemelerle elektrikten sonra doğalgazda da kademeli tarifeye geçilecek. Müteahhitlerin uzun süredir beklediği yapım işlerinde fiyat farkı kararı da tamamlanacak.

Zam ve ithalat politikasıyla tarımda 2022 daha zor geçecek

Ali Ekber YILDIRIM

04 Ocak 2022 Salı

Türkiye için 2022 yılı kolay geçmeyeceği daha ilk günden belli oldu. Yılbaşı gece yarısı elektrik, doğalgaz, benzin, motorin, LPG gibi üretimi, yaşamın her alanını doğrudan etkileyecek ürünlere yapılan zamlar maliyet artışını ve beraberinde fiyat artışını getirecektir.

Dün açıklanan 2021 yılı enflasyon verilerine bakıldığında yapılan yanlışların faturasının ne kadar ağır olduğunu bir kez daha gördük. Türkiye İstatistik Kurumu'nun çok tartışılan ve makyajlı verilerine göre, Aralık 2021 tüketici fiyat endeksinde yani enflasyonda yüzde 13,58 oranında artış kaydedildi. Yıllık enflasyon ise yüzde 36,08 oldu.

Gıda enflasyonu çok daha yüksek, yıllık bazda yüzde 43,80 oranında artış gösteren gıda fiyatları sadece 2021 Aralık ayında yüzde 15,99 oranında arttı.

Üretici fiyat endeksi ise yıllık yüzde 79,89 artarken, Aralık ayında yüzde 19,08 arttı. Bunun anlamı, önümüzdeki aylarda bu yüksek enflasyonun devam edeceği yönünde. Buna bir de yeni zamlar eklenince, gerçekten de 2022 yılı çok zor bir yıl olacak.

Girdi fiyatlarını artıran hükümet, tarımın bitişini seyrediyor

Tarım sektörü dış etkenlere çok açık bir üretim alanıdır. Açıkta yapılan üretim, ani hava değişikliklerinden, iklimle ilgili felaketlerden doğrudan etkilenir. 2021 yılında yaşanan kuraklığın etkisi ile buğday, arpa, nohut, mercimek gibi birçok üründe ciddi üretim kayıplarına neden oldu. Buğdayda son 14 yılın, arpada son 32 yılın en düşük üretimi gerçekleşti. Fiyatlar aldı başını gitti. Hasat zamanı ton başına 2 bin 250 lira olarak açıklanan ekmeklik buğday fiyatı iki katından daha fazla artarak 5 bin liraya kadar yükseldi. Arpada 1750 lira olarak açıklanan alım fiyatı 4 bin liranın üzerine çıktı. Bugün marketlerde kilosu 20 liranın altında bakliyat ürünü kalmadı.

Yeni yıla girerken daha bu dışsal faktörleri yani kuraklığı, hava değişimini, don, sel, fırtına, aşırı yağış, aşırı sıcak gibi felaketleri hesaba katmadan yapılan zamlar, tarımda 2022'nin çok zor geçeceğini gösterdi.

Mazotun litresi 13 liraya dayandı. Kimyevi gübrelerin tonu ortalama 14-15 bin lira. Daha yüksek fiyatlı olanlar da var. Bir römork hayvan gübresi bile bin lirayı geçti. Sulama için kullanılan elektrik yapılan zamlarla kullanılamaz noktaya geldi. Devletin kontrolündeki elektrik, doğalgaz, mazot gibi temel girdilerin fiyatını artıran hükümet, tarımda üretimin bitişine seyirci kalıyor. Bu temel girdilerde fiyatlar artınca otomatik olarak tüm ürünlerde, fiyatlar artıyor.

Çiftçinin ilkbahar ekim planları suya düştü

Çiftçi, gübre, mazot gibi temel girdilerdeki yüksek zamlar nedeniyle sonbahar ve kış ekimlerini yeterli düzeyde yapamadı. Bazı çiftçiler, "ilkbaharda ekim yaparım" diye kışlık ekim hiç yapmadı. Bazıları ekim alanlarını daralttı. Ekim yapanlar gübre kullanamadı veya çok az kullanabildi. Hepsinin umudu ilkbahardaydı. Fakat daha yılın ilk günü mazot, doğalgaz, elektriğe gelen zamlar o umutları da tüketti. Yapılan bu yeni zamlar gübre, ilaç, tohum başta olmak üzere birçok girdinin fiyatını artıracak. Üretim yapmak daha da zorlaşacak. Litresi 13 liraya mazot, kilosu 14-15 liraya gübre alacaksınız, bunun üzerine tohumu, ilacı, işçiliği ekleyeceksiniz ve bu fiyatlarla ürünü kaç mal edip kaçtan satacaksınız? Çiftçinin işi gerçekten çok zor.

Yeni elektrik zammıyla çiftçi sulama yapamayacak noktaya geldi. Elektriğe 150 kilovatsaate kadar yüzde 52 daha fazla tüketene yüzde 127 oranında zam yapıldı. Tarımsal sulama abonelerine yapılan zam yüzde 92. Yani sadece sulamadan dolayı çiftçinin elektrik faturası yaklaşık iki katına çıkacak. Birçok çiftçi bu fiyatlarla kuyudan su çekemeyecek durumda. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin ikide bir sosyal medyada paylaştığı baraj yapımı, milleti suyla buluşturma projeleri, milleti zamlarla buluşturma projesine dönüştü.

Sadece tarımsal sulamadan dolayı tarım ürünleri, gıda ürünlerinin fiyatlarında ciddi artışlar olacak. Bu faturayı ödeyemeyecek çiftçiler üretimden vazgeçecek ve üretim azalınca fiyatlar daha da yükselecek. Sadece çiftçi değil, tüketici çok ağır bedeller ödeyecek.

Gübre, mazot, yem zamları devam edecek

Dövizdeki dalgalanma, hükümetin elektrik, doğalgaz, akaryakıt zamları çiftçinin üretim maliyetlerini dolayısıyla tüm gıda ürünlerinde fiyat artışına neden olacak. Doların 18 liraya kadar tırmandırılması ile fiyatlar zaten çok arttı. Sonrasında doların 10 liraya kadar düşürülmesi ile fiyat düşüşü beklenirken, hükümetin zam yapması bu beklentileri tamamen boşa çıkardı. Fiyat düşüşü bir yana bu zamlarla fiyatlar daha da hızlanarak artacak. Döviz de yeniden artış trendine girdi.

Bitkisel üretim yapanlar için gübre, mazot, enerji fiyatlarındaki zamlar maliyeti artırırken, hayvancılık yapanlar için en önemli girdi olan yemde fiyat artışları kaçınılmaz olacak. Hem içerdeki bu girdi fiyatlarının artışına bağlı olarak hem de yem hammaddelerinin yüzde 60'ının ithalatla karşılanması nedeniyle yem fiyatlarındaki artış devam edecek. Hayvancılık yapmak artık her geçen gün daha zor olacak. Yem fiyatları artarken üreticinin karkas et ve çiğ süt fiyatlarının aynı oranda artmaması nedeniyle hayvancılıkta yeni bir darboğaza girilebilir.

İthalat ve gıda fiyatlarındaki artış sürececek

Tarımsal üretimdeki maliyetlerin artışı, lojistik, satış ve diğer maliyet artışları nedeniyle 2021'de olduğu gibi 2022'de de gıda fiyatlarının enflasyonun üzerinde seyretmesi bekleniyor. Tüketiciler daha yüksek fiyata gıda ürünleri almak zorunda kalacak.

Yine tarımsal üretimdeki düşüşe paralel olarak ithalatın da devam etmesi bekleniyor. Özellikle hububat ve bakliyat ürünleri başta olmak üzere Türkiye, en azından yeni hasat dönemine kadar yani Haziran ayına kadar buğday, arpa, mercimek, ayçiçeği, mısır, soya ve benzeri ürünleri ithal etmek zorunda.

2021 yılının son gününde 31 Aralık'ta Resmi Gazete'nin 3. mükerrer sayısında yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile hububat ürünlerinde uygulanan sıfır gümrük vergisi uygulaması 31 Aralık 2022 tarihine kadar uzatıldı. Bu karar bile hükümetin 2022'de ithalat politikasını sürdüreceğini gösteriyor.

Özetle, tarımda üretim yerine ithalat politikası, destek yerine zam politikası uygularsanız daha yılın başında moralinizi bozmak istemem ama tarımda 2022 yılı 2021'den de daha zor bir yıl olacaktır.

Enflasyon yüzde 36, tarım destekleri yüzde 12,5 artı

Dün açıklanan enflasyon verilerine bakıldığında yıllık enflasyon yüzde 36,08 olurken, 2022 bütçesinde tarım desteklerinde yapılan artış 2021 bütçesine göre yüzde 12.5 oldu. Yani enflasyon artışının üçte biri kadar artış yapıldı. Çiftçi enflasyona ezdirildi. Tarıma 2022 bütçesinden 22.8 milyar lira doğrudan destek ödemesi yapılacak.

Hem girdi fiyatları, maliyetler hızla artarken hem de çiftçiye ödenecek desteklerde ciddi düşüş olacak. Üretici desteğinin ciddi oranda erimesi üretimi olumsuz etkileyecek faktörlerden birisi olacak.

Toprak Mahsulleri Ofisi yeni yıla zamlarla başladı

Toprak Mahsulleri Ofisi, un, yem regülasyonu için piyasaya "ucuz" hammadde yani buğday, arpa ve mısır satışı yapıyor. Normal şartlarda bu ürünler iç piyasadan tedarik edilir ve piyasaya öyle müdahale edilirdi. Fakat üretimdeki düşüş nedeniyle Toprak Mahsulleri Ofisi'ni ithalat ofisine çeviren Hükümet, bu müdahaleyi ithal ürünlerle yapıyor. 24 Haziran 2021'den bu yana Toprak Mahsulleri Ofisi, 8 kez arpa ithalat ihalesi, 7 kez buğday ithalat ihalesi yaptı. Ofis, yüksek fiyattan ithal ettiği buğday,

arpa ve mısırı ucuza satarak un, ekmek, bulgur ve yem fiyatlarındaki artışı önlemeye çalışıyor. Fakat bunu yeterince yapamadığı görülüyor. Bu müdahaleye rağmen fiyatlar artıyor.

Ofis, Ocak 2022'de 1milyon 220 bin ton hububat satışı yapacağını ilan etti. Yeni yıla zamlı başlayan Ofis, buğday satış fiyatına yüzde 23, arpa fiyatına ise yüzde 24 zam yaptı. Toprak Mahsulleri Ofisi, Aralık ayında tonunu 2 bin 50 liraya sattığı arpayı Ocak'ta 2 bin 550 liraya satışa çıkardı. Ekmeklik buğdayda fiyat 2 bin 625 lira ile 2 bin 675 liradan, 3 bin 225 lira ile 3 bin 275 liraya çıkarıldı. Makarnalık buğdayda ise 3 bin 200 lira ile 3 bin 250 lira arasında olan satış fiyatı 3 bin 900 lira ile 3 bin 950 liraya yükseltildi. Mısır satış fiyatı da 2 bin 500 liradan 2 bin 950 liraya çıkarıldı.

Enflasyonda aralık ne ki, siz asıl şu birkaç aya bakın!

Alaattin AKTAŞ

04 Ocak 2022 Salı

✓ Aralık ayındaki fiyat artışları tabii ki çok yüksek ama sürpriz değil. Zaten beklenti de bu doğrultuydu. Ama acaba ocakta, şubatta gelecek oranlarla aralıktaki oranı arar mıyız?

✓ Kurdan üretici fiyatlarına, üretici fiyatlarından tüketici fiyatlarına gelecek yansıma ve doğrudan tüketici fiyatlarını etkileyecek zamlarla galiba öyle olacak; aralık oranına "tepeden bakacağız", gidişat o yönde...

Aralık ayı için açıklanan TÜFE ve Yİ-ÜFE artışları hiç şaşırtıcı değil. Elbette bizler için, yani Türk vatandaşları için değil. Yoksa hani o enflasyonun alıp başını gittiği, rekor üstüne rekor kırdığı söylenen Batı ekonomilerine bir bakın, değil bir yılda, birkaç yılda bile bizdeki aylık oranları göremezsiniz. Dolayısıyla bu oranlar yalnızca bizler için şaşırtıcı sayılmaz. Yoksa TÜFE'deki yüzde 13.58'lik ve Yİ-ÜFE'deki 19.08'lik aylık artışlar akla zarar oranlardır. Ama biz adeta her konuda olduğu gibi enflasyon konusunda da suda yavaş yavaş ısıtılan kurbağa misali zamları her gün yaşadığımız için bu oranları yadırgatıcı bulmuyoruz.

Kaldı ki görünen köy kılavuz istemiyordu zaten. Hiçbir konuda yarar sağlamadığı gibi piyasadaki faizin artmasına ve Hazine'nin daha yüksek faizle borçlanmasına yol açan Merkez Bankası faizini indirme azmi, beraberinde inanılmaz bir kur artışı getirdi. Kur artınca fiyatların nasıl bir yön çizeceği de tabii ki belliydi.

Aslında en tuhaf yön de şu oldu. Kur arttığında fiyatların bundan çok etkilenmeyeceğini söyleyenler, bu sefer tuttu, "Kur geriledi, niye fiyatları indirmiyorsunuz" demeye başladı. Bunu söylemek bile tek başına kur artışının fiyatları tırmandırdığını kabul etmek anlamına geliyordu.

İlk dalga aralıkta vurdu

Tsunamide ilk dalga aralıkta vurdu. Herhalde birileri sanıyor ki, sorun bitti.

Üretici ve tüketici fiyatları arasındaki farka bakın!

Kur artışının fiyatları öyle eşzamanlı etkilemediği ve yansımanın gecikmeli olduğu gerçeğini göz önünde bulundurun!

Aralık sonunda fiyat artışlarını tümüyle kesmiş olsak bile kur artışından üretici fiyatlarına, üretici fiyatlarından tüketici fiyatlarına yansıma daha devam edecek.

Gerçek böyleyken biz ne yaptık; yeni yılla birlikte aralıktaki artışları gölgede bırakacak ölçüde zamları uygulamaya koyduk.

Hem ne zamlar, ne kalemler!

Elektrik, doğalgaz, akaryakıt, ulaştırma...

Bu zamlardan etkilenmeyecek bir tek mal ve hizmet gösterebilen olur mu?

Elektrik, doğalgaz, akaryakıt...

Hangi mal ve hizmetin bünyesine bu zehir girmez ki?

ÜFE-TÜFE farkı yüzde 49

Üretici fiyatları ile tüketici fiyatları 2003 yılında 100 kabul edilen endeksle kol kola yola çıktı. Bu iki endeks 2020 yılı sonuna kadar da neredeyse birlikte yürüdü.

2003 yılında 100 olan endeks 2020 sonunda üreticide 568, tüketicide 505 düzeyinde oluştu. Arada yüzde 13'lük bir fark vardı.

Geldik 2021 sonuna... Artık üretici fiyat endeksi 1022 düzeyinde. Tüketici fiyat endeksi ise 687. Aradaki fark tam yüzde 49.

Üreticinin fiyatı böylesine artacak; ama bu artış tüketici fiyatlarına yansımayacak, öyle mi?

Bu endekslerin biri belli bir dönemde diğerinden bir miktar fazla artar, mutlaka paralel gitmeleri tabii ki beklenemez ama zaman içinde endeksler birbirlerine yaklaşır. Ama mevcut farkın kapanması hiç kolay olmayacak; üstelik bu fark tüketici fiyatların üretici fiyatlara yaklaşması şeklinde daralacak.

Dolayısıyla bu aydan itibaren aralıkta yüzde 14'e yaklaşan tüketici fiyat artışına "tepeden bakmaya" başlayabiliriz. Çok daha yüksek oranlar hiç kimseyi şaşırtmasın.

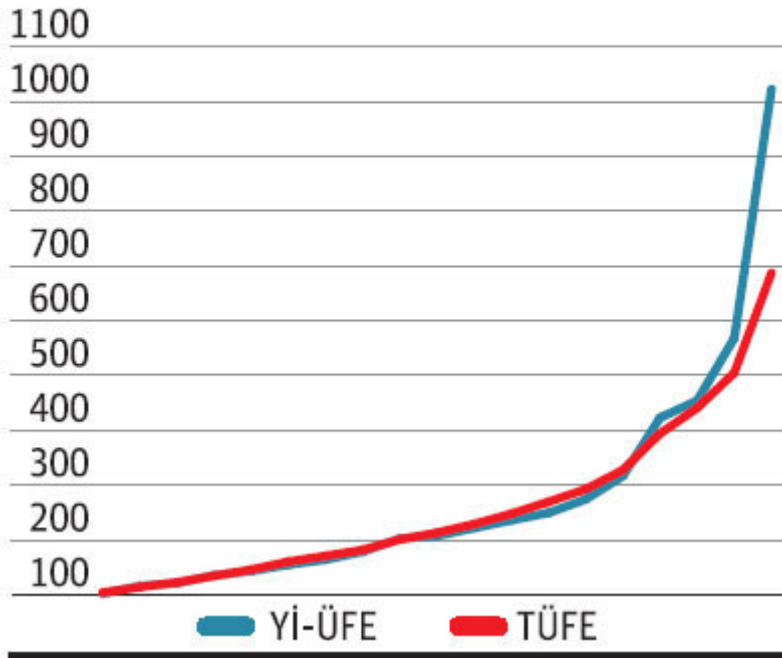
Bir yandan doğrudan tüketici endeksine etki edecek zamlar, diğer yandan üretici fiyatlarından olan yansıma...

Önümüzdeki günlerde ocak ayı için bir tahminde bulunmaya çalışırız ama ilk izlenim olarak ne söylenebileceği ortada. Biraz önce vurguladık; yüzde 14'e tepeden bakar ve bu oranı mumla arayabiliriz!

Yİ-ÜFE ile TÜFE'deki yıllık fark

	Endekslerin farkı		Yıllık artış farkı	
	Yİ-ÜFE/TÜFE (%)		Yİ-ÜFE-TÜFE (Puan)	
	2021	2020	2021	2020
Ocak	13,65	3,58	11,19	-3,31
Şubat	14,01	3,71	11,48	-3,11
Mart	17,46	4,02	15,01	-3,36
Nisan	20,53	4,46	18,03	-4,23
Mayıs	24,16	4,65	21,74	-5,86
Haziran	26,68	4,19	25,36	-6,45
Temmuz	27,50	4,65	25,97	-3,43
Ağustos	29,57	6,19	26,27	-0,24
Eylül	29,95	7,95	24,38	2,58
Ekim	33,57	9,45	26,42	6,31
Kasım	41,93	11,35	33,31	9,08
Aralık	48,81	12,57	43,81	10,55

Bu farkın acısı fena çıkacak (2003=100) (2003-2021)

Dünya okuru gidişattan çok önce haberdar oldu

2021 yılı neredeyse bitmiş, aralık ayı ve bağlı olarak yılın tümüne ilişkin TÜFE artışı tahminleri yoğunlaşmıştı ve biz de hayretler içinde bu tahminlere bakıyorduk. Yüzde

5'ler, 6'lar, daha bonkör davranıp yüzde 8-9 diyenler çoktu. Herhalde görüş sorulduğunda "Olsa olsa bu kadar olur" yaklaşımı sergileniyor ve bu oranlar dile getiriliyordu.

Oysa TÜFE'de ağırlığı yüksek olan kalemlerdeki zamlar dikkate alınarak yapılan hesaplamalar, gidişatın çok daha yüksek oranlara işaret ettiğini göstermekteydi.

Dünya okuru, aralık enflasyonun nasıl gelebileceğini çok önce öğrendi.

Geçen ay bu konuda dört yazı yazdım...

6 Aralık'taki ilk yazımda, kasım ayı TÜFE oranını irdeledim ve TÜİK'e kasım oranıyla ilgili kuşkuları giderme çağrısında bulundum. Çünkü özellikle otomobilde herkesin görüp yaşadığı zam oranı TÜFE'ye yansımamış, bu da genel artışın düşük görünmesi sonucunu doğurmuştu.

İkinci yazımı 13 Aralık'ta kaleme aldım ve TÜİK'i 3 Ocak'ta büyük bir sınavın beklediğine vurgu yaptım. Aralık ayı artışının yüzde 6.5'i o tarih itibarıyla kesinleşmişti ve aylık oran çift haneye gidiyordu.

Bu yazımdan sonra arayan TÜİK Başkanı Sait Erdal Dinçer'e hesaplamada gördüğüm eksiklikleri anlattım. Özellikle de TÜFE'yi büyük ölçüde etkileyen otomobildeki fiyat derleme sorununa dikkat çektim. Başkan Dinçer, bu sorunun farkında olduklarını ve Gelir İdaresi Başkanlığı ile başlattıkları işbirliğini izah etti. Nitekim otomobil fiyatlarına gelen zam aralık ayı endeksine öyle görünüyordu ki büyük ölçüde yansdı.

Enflasyona ilişkin geçen ayki üçüncü yazımın tarihi 20 Aralık. Artık bazı fiyatlar daha da oturmuştu ve otomobildeki fiyatların sağlıklı bir şekilde derlendiği bizzat Başkan tarafından ifade edilmişti ve buna göre yaptığım hesaplamada yüzde 15'e doğru giden bir TÜFE artışı buldum.

Türkiye 20 Aralık akşamı yeni bir finansal enstrümanla tanıştı, ayrıca o gün, sonradan belli oldu ki milyarlarca dolarlık döviz satıldı ve kur çok hızlı bir şekilde aşağı indi. Tüm kamuoyunda "Kur geriledi, fiyatlar da geriler" beklentisi doğdu. Ama kurdaki gerilemenin fiyatlara öyle bir anda yansması söz konusu değildi. Bu gerilemeden hemen etkilenen kalem olan akaryakıtta ise devlet indirime vergi olarak el koyunca döviz kurundaki geri çekilmenin fiyatlara hiçbir etkisi olmayacağı anlaşıldı. İşte bunun üstüne 27 Aralık'ta kurdaki düşüşe rağmen aralık ayı TÜFE artışının yüzde 15 dolayında beklenmesi gerektiğine bir kez daha vurgu yaptım.

Elbette yüzde 15 demişsem, tam oranı belirleme şansım yoktu, sonuçta belli kalemler için bildiğim fiyatları, belli kalemler için de gözlemlerimi orana yansıtıyordum ve bir yanılma payım vardı. Sonuçta açıklanan oran da 1.4 puan kadar yanıldığımı ortaya koydu.

Abdulkadir Selvi

Benden belge geldi, sıra Kılıçdaroğlu'nda

4 Ocak 2022

Bu yazı iki bölümden oluşuyor.

Birinci bölümde, Milli Eğitim Bakanlığı'nın önündeki kapının kilitlenmesini **Kılıçdaroğlu**'nun korumasının istediği yönündeki tartışma. Diğerinde ise, öğretmen alımıyla ilgili mülakatlar hakkında Milli Eğitim Bakanı **Mahmut Özer**'in paylaştığı bilgiler olacak.

Önce birincisinden başlayalım.

CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**, Milli Eğitim Bakanlığı'nda kilitli kapının önünde açıklama yapmıştı. Bu görüntü önemliydi. Çünkü asıl maksat CHP Lideri'nin yüzüne bakanlıkların kapıları kilitleniyor, kilitli kapıların üstüne zincir vuruluyor algısının oluşmasıydı. Ancak işin içinde tuhaf bir durum vardı. Ben de dünkü yazımda ona işaret etmiştim. Bakanlığın kapısının kilitlenmesini **Kılıçdaroğlu**'nun korumasının istediğini yazmıştım. Ardında da, "**Belgesiz konuşmam**" diye eklemiştim.

KILIÇDAROĞLU'NUN AÇIKLAMASI

Yazım üzerine **Kılıçdaroğlu**'nun basın danışmanı **Ömer Topsakal** aradı. **Kılıçdaroğlu**'nun özel kalem müdürünün, Milli Eğitim Bakanı **Mahmut Özer**'in özel kalemini 10.51'de aradığını, hemen tweet atmadığını, 12 saat bekledikten sonra gece 23.00'te sosyal medyadan paylaşım yaptığını söyledi.

SAAT SAAT

Milli Eğitim Bakanı **Mahmut Özer** yakından tanıdığım, diyaloga önem veren bir bakan. **Kılıçdaroğlu**'nun makamından arandığı zaman, Cumhurbaşkanlığı'nda Strateji ve Bütçe Başkanlığı toplantısında. Ardından da görüşmeleri var. Ama sorun o

değil. Çünkü daha Bakan'ın geri dönüşünü beklemeden, **Kılıçdaroğlu** Twitter'dan bombardımana başlıyor. Önce saat 15.49'da gençlerle buluşacağını duyuruyor, sonra saat 16.43'te, **"KPSS'deki mülakat rezilliğini konuşmak üzere, Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer'den randevu talep ettim, hâlâ ses yok. Anlaşılan eğitimden daha önemli işleri var. Saray Hükümeti görüşmelerden kaçarak, bu işleri sümen altı edebileceğine inanıyor. Yanılıyor"** diye tweet atıyor.

Şimdi bu, Milli Eğitim Bakanı'ndan randevu almak için atılmış bir tweet mi?

EMRİVAKİ

Gece saat 23.00'te ise bu kez o meşhur tweet'i atıyor. **"Saat 13.00'te görüşmek üzere"** diyor.

Kılıçdaroğlu, Bakanlığın önüne gitmeden saatler önce Milli Eğitim Bakanlığı, mülakatlarla ilgili ayrıntılı bir açıklama yapıyor. KPSS'de alınan puanlarla, mülakat sonuçlarının yüzde 97 oranında örtüştüğü ifade ediliyor. Ama **Kılıçdaroğlu** onu dikkate almıyor.

Milli Eğitim Bakanı **Özer** de, **"Bakanlığımızın kapıları herkese açık. Kamuoyunu yanlış yönlendirerek maksadını aşan, emrivaki şekilde yapılacak görüşme talebini karşılamamız beklenmesin"** diye açıklama yapma gereği duyuyor.

DEMİR KAPI

Kılıçdaroğlu saat 13.00'te kamera ordusuyla Milli Eğitim Bakanlığı'nın kapısına dayanıyor. Ancak bakanın ziyaretçilerinin kullandığı bakanlıklar kapısına değil, marjinal sol örgütlerin eylem yaptığı Atatürk Bulvarı'na bakan kapının önüne gidiyor. Oysa sabah **Kılıçdaroğlu**'nun koruma ekibi hem protokol kapısında hem de personelin giriş kapısında inceleme yapıyor. Üç koruma görevlisi saat 10.55-11.25 arasında protokol girişini kontrol ediyor, Bakan'ın makamını soruyor. Bir saat sonra 12.52-12.59 arasında ise bu kez korumalar **Kılıçdaroğlu**'nun açıklama yaptığı personel girişine geçiyorlar. **Kılıçdaroğlu**, protokol kapısını biliyor ama o kilitli kapıyı tercih ediyor. Çünkü kapının kilitli olması **Kılıçdaroğlu**'na aradığı fırsatı veriyor. Çünkü maksat, **'Kılıçdaroğlu** Milli Eğitim Bakanlığı'nın önüne gitti ama Bakan görüşmedi, Bakanlığın kapısı ise kilitlendi. Bir de üstüne üstlük zincir vuruldu'.

KILIÇDAROĞLU'NUN TALEBİ ÜZERİNE

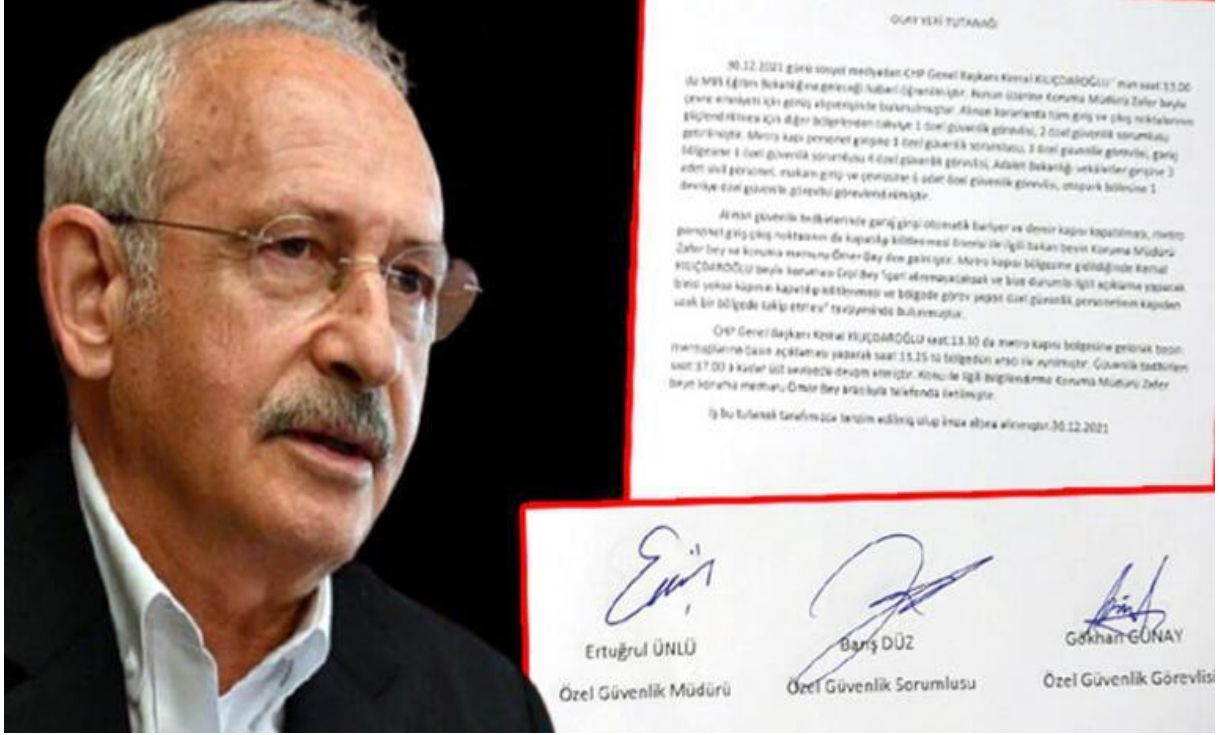
Algı böyle oluşturuluyor. CHP Lideri o kapının önünde, **"Milli Eğitim Bakanlığı'na gittim. Bakan, demir kapılar arasında gizlendi"** diye açıklama yapıyor.

Bunlar televizyonların canlı yayınında izlendi. O nedenle yeni bir şey yazmıyorum. Ama ben dünkü yazımda **Kılıçdaroğlu**'nun korumasının kapının kilitlenmesini istediğini yazmıştım. **Kılıçdaroğlu** o belgenin açıklanmasını istedi. Ben de kamu

görevlisi olan korumaların sıkıntıya girmemesi için o belgeyi yayınlamadığımı söylemiştim. Ama **Kemal Bey**'in talebi üzerine ilgilibölümü yayınlıyorum.

İŞTE BELGE

Bu arada CHP Genel Merkezi tarafından yapılan "**Hayal mahsulü**" açıklamasını ise size havale ediyorum. Hayal mahsulü hangisiymiş peki?

DANIŞTAY KARARI

Ben **Kılıçdaroğlu**'nun istediği belgeyi açıkladım. Şimdi sıra **Kemal Bey**'de. Danıştay kararı var demişti, ben de kendisinden Danıştay kararını açıklamasını bekliyorum.

Şimdi gelelim yazımın ikinci bölümüne

BAKAN ÖZER NE DEDİ?

Mülakat konusundaki hassasiyetim nedeniyle Milli Eğitim Bakanı **Mahmut Özer**'le dün tekrar konuştum. KPSS puanıyla mülakat arasındaki ilişkiyi sordum. Milli Eğitim Bakanı önce yöntemi anlattı. "**Atama sürecinde öğretmenlerimizin KPSS başarıları ile sözlü mülakattaki başarıları arasındaki uyumu iki ölçüt üzerinden değerlendirdik. Bu ölçütlerden ilkinde, öğretmenlerimizin KPSS'den aldıkları puanlar ile sözlü mülakattan elde ettikleri puanlar arasındaki korelasyonu hesapladık**" dedi.

Bakan bu konuda hassas olduğu için ayrıntı verdi.

“Mülakata gelen tüm adaylarımızı dikkate aldığımızda puanlar arasındaki korelasyonun 0.93 olduğunu belirledik. Korelasyonun en yüksek değerinin 1 olduğunu göz önüne aldığımızda, bu sonuç öğretmenlerimizin KPSS puanları ile mülakat puanları arasında oldukça güçlü bir ilişki olduğunu gösteriyor. İlişkiye dair daha detaylı bir inceleme yapmak için KPSS puanlarını 50-60, 60-70, 70-80, 80-90 ve 90-100 aralıklarına ayırarak bu kategorilerin her birinde korelasyon katsayısını tekrar hesapladık. Sonuçlar, farklı kategorilerde de korelasyon katsayılarının 0.81 ile 0.97 arasında değiştiğini gösterdi”

KPSS VE MÜLAKAT SONUÇLARININ ORANI

Peki bu ne anlama geliyor? Bu sonuçlar neyi gösteriyor?

“Bu sonuçlar da alt puan kategorilerinde de KPSS puanları ile mülakat puanları arasında güçlü ilişkiler olduğunu ortaya koydu. Yaptığımız ikinci incelemede, KPSS puanları az önce ifade ettiğim puan aralıklarındaki öğretmenlerimizin mülakat sonuçlarının da aynı puan aralıklarının bulunma oranlarını belirledik. Elde ettiğimiz oranların, yüzde 93.1 ile yüzde 100 arasında değiştiğini gördük. Özetle, yaptığımız her iki incelemenin sonuçları da KPSS puanları ile sözlü mülakat puanları arasında büyük bir uyum olduğunu açıkça gösterdi.”

BAKAN HASSAS

Bu verilerden memnun oldum. Elbette mülakatta elenen gençlerimiz üzüldü. Ben de isterdim öğretmen olmalarını ama burada işin içinde bir kayırma, torpil ve adaletsizlik var mı? Ona baktım. O nedenle Milli Eğitim Bakanı **Özer**’in açıklamasını ayrıntılı olarak paylaştım. Milli Eğitim Bakanı’nın bu konuda benden daha hassas olduğunu görmek ise sevindirdi.

Esfender KORKMAZ

Hiper enflasyon riski arttı

4 Ocak 2022 Salı

AKP, 2002 Kasım ayında iktidar oldu. Aralık 2002'de aylık TÜFE yüzde 1.60 idi. Şimdi 2021 Aralık ayında yüzde 13,58 oldu. Yıllık TÜFE de yüzde 29,70 iken şimdi yüzde 36,08 oldu.

AKP suçladığı koalisyon hükümetlerini egale etti.

ARALIK AYI AYLİK VE YILLIK ENFLASYON

	2002	2021
TÜFE		
AYLIK TÜFE	1,60	13,58
YILLIK TÜFE	29,70	36,08
GIDA YILLIK	20,60	43,80
ÇEKİRDEK (B)	-----	31,88
Yİ-ÜFE		
AYLIK Yİ-ÜFE	2,60	19,08
YILLIK ÜFE	30,80	79,89

1- 2021 on iki aylık ortalama TÜFE oranı 19,08 oldu. Ocak ayı kira artışları bu orana göre yapılacak. 12 aylık ortalama TÜFE oranı, yıllık TÜFE'nin çok altında kaldı. Kiracılar sevinecek ve fakat gayrimenkul sahipleri kaybedecek. Aynı farktan dolayı da kiralarda anlaşmazlık artacaktır.

2- Türk Lirasına olan güven daha da azaldı. Çünkü MB gösterge faizi yüzde 14, enflasyon yüzde 36,08 olunca arada 22,1 yüzdelik puan farkı oluyor. MB, gösterge reel faizi de eksi yüzde 16,22 oluyor.

Dahası MB gösterge faizini düşürmek için hülle yaptı. Ekim ayında faizde o zaman faizin altında kalan çekirdek enflasyonun kriter olarak alınacağını açıkladı. Sonradan çekirdek enflasyon da gösterge faizinin üstüne çıktı. Şimdi çekirdek enflasyon da gösterge faizinin 17,88 puan daha üstündedir.

Bu durumda kimse TL taşımaz, kur korumalı TL mevduatı çalışmaz. TL'den kaçış da, TL enflasyonunu artırır.

3- Üretime girdi olan, petrol ve doğal gazda yıllık artış yüzde 138,51 oldu. Enerji fiyatları yüzde yıllık 122,76 oranında arttı. Elektrik ve doğal gaza da yüksek zamlar geldi Bunlar üretimde ve hizmetler sektöründe girdi oluyor. Maliyetleri artırıyor. Maliyet artışları TÜFE'ye yansıtılacak ve TÜFE artmaya devam edecektir.

4- Yİ-ÜFE de maliyet artışını gösteriyor. 2021'de Yİ-ÜFE yüzde 79,89 ile TÜFE yüzde 36,08'in çok üstünde oldu. Bu maliyet artışını firmalar perakendeye yansıtmak zorundadır. Yansıtamayanlar da iflas ederler.

5- Birçok üründe arz kısıtlaması var. Kur belirsizliği ve ithalatta finansman zorluğu nedeni ile ithal girdi tedariki zorlaştı. Üretimde düşme var. Aynı sorun ithal tüketim mallarında da var. Ayrıca tarımda daralma da ürün arzını sınırladı. Arz kısıtı, fiyatları artırdı. Artırmaya da devam edecek.

6- İktidar kendi hazırladığı kur tuzağına düştü.

Siyasi iktidar hep bir ağızdan, faiz sebep ,enflasyon sonuç tezini savundu. Aslında kendileri de TL krizi yaşayan bir ekonomide, bu tezin yürümeyeceğini biliyordu. Ancak dikkatleri dağıtmak ve bu arada kuru artırmak için bu tezi araç olarak kullandılar.

Gizli gündemi gereği kur 18 liraya çıkınca, bu defa yüksek ekonomik ve sosyal maliyetler getiren, kur korumalı TL mevduatı ve diğer uygulamaları getirdiler. Kur 11 liraya geriledi. 18 liraya dolar bozdurup, tekrar 11 liraya alanlar dolar başına 7 lira kazandılar.

Bir gecede 7 milyar dolar bozduranlar, bu yolla 50 milyar TL kazandılar. Dolarları yerinde duruyor. Bir gecede kazançları olan 50 milyar lirayı, kişi başına 5 bin lira dağıtsalar 10 milyon seçmene ulaşırlar.

Kamu-Özel İşbirliği yolu ile ve dolar olarak talep garantisi ile yapılan yol, geçit, köprü müteahhitleri de aynı yolla siyaseti finanse edeceklerdir.

Kur tuzağı siyasetin açık-seçik bir finansman yolu değil mi?

Ama bu spekülasyon tuzak halkın sırtında patladı. AKP de kendi kazdığı kuyuya düştü.

İbrahim Kahveci

Teoride zehir gibi, pratikte ise sallanmakta...

Ali Desidero...

“Bizim Ali kahvede pişpirik oynar” diye başlıyor MFÖ’nün seslendirdiği müzik parçası. Abayı yaktığı kız ise biraz entel takılıyor ama çelişkiler oldukça fazla. Mesela “teori desen zehir gibi, pratik desen sallanmakta” diye geçiyor.

Dün Atakan Sönmez twitter hesabından aynen şu şekilde paylaşmıştı: “Faiz sebep enflasyon sonuç” diyerek faizi yüzde 14’e indirdiler ama resmi enflasyon 19 yılın zirvesine çıktı. Teoride desen zehir gibi, pratik dersin sallanmakta... Aliiiii. Ali Desidero.

Sanırım Atakan Sönmez’in bu paylaşımı durumumuzu çok güzel anlatıyor.

Yola nasıl çıkmıştık?

Faizler düşecek ve faiz düşüşü ile üreticilerin-işletmelerin maliyetleri azalacaktı. Maliyetleri azalan bu kesim böylece topluma daha düşük fiyattan ürün-hizmet satma imkanı elde edecekti.

İşte bu nedenle FAİZ SEBEP-ENFLASYON SONUÇ diyorlardı.

İyi ama teoride durduğu gibi pratikte durmadı bu felsefi düşünce.

Dün aslında TÜİK bu düşüncenin teoride durduğu gibi olmadığını resmen ilan etti. Sadece ve sadece aylık enflasyon yüzde 13,6 yükselişle AK Parti döneminin yıllık enflasyon oranının üzerine çıktı.

Enflasyon resmen patladı!

04.01.2022

Enflasyon neden patladı?

Kur arttığı için.

Kurlar niye patladı?

Negatif faiz sonrası yatırımcılar dolar aldığı için... Piyasada güvensizlik TL'den kaçışa yol açtığı için...

Kurlar artınca fiyatların artacağı kesindi.

İyi ama negatif faizle kurların artacağı da kesindi.

O zaman bu basit düşüncenin bile teoride yer etmemiş olması nasıl izah edilebilir?

Acaba faizler düşer ama millet döviz almaz, çünkü bizim sloganlarımıza kanarlar mı diye düşünüldü... Çünkü "Onların doları varsa, bizim Allahımız var" diyen de bizdik.

Ama olmadı.

Onların doları yükseldi, bizim TL'miz çöktü.

Onların doları yükselince onlara olan dolar borçlarımız ve toplam döviz yükümlülüklerimiz TL bazında 3,5 trilyon lira artış gösterdi.

Onlardan dolar olarak aldığımız petrol, doğalgaz fiyatları patladı. Artan enerji maliyetleri elektriğe yüzde 127 zammı kaçınılmaz kıldı.

Onların doları vardı ama bizim de Hazine garantili müteahhitlerimiz var. İşte bu yerli müteahhitlere de onların doları dediğimiz paralarla garanti vermiştik. Sadece Osmangazi Köprüsünün tek yön geçiş ücreti artan dolar nedeniyle 672 liraya çıktı.

Sanırım uçak pistleri bile bu kadar pahalıya gelmemiştir.

Gerçi geçenden 184,5 lira alacağız, onun adına da Hazine'den 500 liraya yakın parayı 84 milyon olarak ödeyeceğiz.

Adalet bu ya...

Şimdi kendimize soralım:

Bu muhteşem teorisyenler acaba suni faiz düşüşünün, negatif faiz ile güvensiz bir yönetimin birleştiği noktada; kurların yükseleceğini ve zamların yağmur gibi geleceğini hesap etmemiş olabilir mi?

Hesap etmemişler ise ülkem adına eyvah... Hesap etmişlerse soralım: Bu topluma bu kadar sıkıntı neden çektiriyoruz?

TÜİK NEDEN GERÇEĞE YAKLAŞTI

Dün açıklanan aylık enflasyon bir bakıma gerçeğe yakın enflasyon olarak ilk kez dikkat çekti. Hatta ENA Grup ile enflasyon farkının ilk kez daraldığını gördüm.

Neden acaba?

Son günlerde TÜİK verilerinin Avrupa İstatistik Ofisi-Eurostat tarafından sorgulanması gündeme gelmişti. Eğer verilerin doğru olmadığı yönünde bir karar gelirse bu durum Türkiye'nin dış borçlanması dahil bir çok finansal dengesini alt-üst edecek yaptırımlara varabilirdi.

Acaba gerçeği zorunluluktan mı açıklamaya başladık? Yoksa sadece bazı düzeltmeler bile bizi gerçeğe yaklaştırdı?

Bilemiyoruz... İzleyip göreceğiz.

NOT: Nisan 2017'de İstanbul Boğaz Köprülerinin çift taralı ücretlendirileceğini ilk yazdığım da dönemin Ulaştırma Bakanı Ahmet Arslan beni "YALAN" diye suçlamıştı.

Hatırlatırım...

04 Ocak 2022, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Karmaşık ekonomi

Dünyada birçok gelişmiş ülke, enflasyonun hızla arttığı bir döneme girdi.

Tabii Türkiye de bu gelişmeden nasibini aldı.

Bu ilk defa Türkiye'nin başına gelen bir olay da değil.

Birinci Dünya Savaşı sonrası Almanya yüksek enflasyonda rekorlar kırardı.

Hatta bir kadın, pazarda alışveriş etmek için sepetine para doldurmuş, pazara gidip sepeti yere koymuş.

Sebze ve meyveleri incelerken birisi gelip sepeti kaparak tersyüz devirmiş, paraları boşaltıp sepetle kaçmış.

Yani sepet bile paradan kıymetliymiş.

ZARAR GİDERİLMELİ

Avrupa'nın 100 yılında bu tür hikâyeler doludur.

Enflasyona karşı mücadeleyi en başarılı şekilde tamamlayan ülke yine Almanya olmuştur.

Ama bunların kaderlerinde dünya savaşları da olduğu için bazen enflasyon bile hafif gelir.

Bizdeki enflasyonun yıllık oranının % 36 olduğu anlaşıldı.

Buna göre emeklilere yapılacak zam da enflasyonun bu zararını giderici oranda olmalı.

İstediğiniz önlemi alın, istediğiniz kadar vatandaşları enflasyon karşısında ezdirmemeye çalışın, enflasyonun tüm dünyada arttığı bir ortamda halkı memnun etmeniz çok zor.

ÖNCELİK ENFLASYON

Merkez Bankası 2022'de enflasyonda tek haneli rakamları hedefliyor. Bu hedefe ulaşmak önemli.

Emekliye, memura, asgari ücretliye rekor zamlar yapılırken, diğer taraftan bu zamların birkaç ayda erimesine izin verilmemeli.

Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Merkez Bankası, bu konuda kararlı görünüyor.

Ama yine de 2022 yılı hem dünya hem Türkiye ekonomisi için kolay bir yıl olmayacak. Şu anda Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın önderliğinde Türkiye'ye özgü yeni bir ekonomik modeli kararlı bir şekilde uygulamaya devam ediyoruz.

Bu model sadece Türkiye'de değil dünyada da tartışılıyor.

Başarılı olursa ekonomi dünyası için önemli bir adım olacak.

Ocak ayı enflasyon rakamları çok önemli.

Şimdi bütün ümidimiz, enflasyonun yavaşlaması ve maaş zamlarının enflasyonu unutturmasıdır.

Fatih Altaylı

Fahiş zamlar için şimdi nereyi basacaksınız!

Yeni yılda herkeste bir zam beklentisi vardı.

Çalışanlar, kamu görevlileri, emekliler herkes.

Ama kimse yeni yıl gecesi havai fişekler patlarken, devletin mal ve hizmetlere böylesine büyük bir zam yapacağını beklemiyordu.

Yüzde 50'lerden başlayıp, yüzde 150'lere giden zamlar.

Özellikle de elektriğe gibi, enerjiye yapılanlar gibi bir zam dalgasını tetikleyecek yüksek oranlı artışlar.

Daha üç gün önce "Alınan muhteşem kararlarla iktidarımız doların yükselişini durdurup, kurları aşağı çekmeyi başardı" diye sevinip halay çekenlere bu "zamları" anlatmak normalde kolay olmaz.

Hele hele "İktidarımız doları aşağı indirdi, siz niye hala fiyatları indirmediniz" diye takibe alınan ve horlanan üreticilere anlatmak imkansız hale gelmiştir bile.

Hayat pahalılığını polisiye tedbirlerle engelleyebileceğini zannedenlerin, fiyat artışlarını stokçuluğa bağlayanların, polise jandarmaya depo bastırarak kamunun gücünü gösterenlerin şimdi ne yapacağı ise ayrı bir merak konusudur.

Soğandaki, bakliyatdaki, bitkisel yağdaki fiyat artışlarında aracıyı ve perakende zincirlerini suçlayanların, akaryakıtta vergiden, elektrikte ise neden olduğunu dahi bilmediğimiz fahiş artışlardan kimi sorumlu tutacaklarını bildiklerini zannetmiyorum.

Herhalde, Emniyet güçlerinin zam yapan kamu kurumlarını basacak hali yok.

Bakanlar Kurulu'nu da basmayacaklarına göre acaba nereyi veya kimi basacaklar diye merak etmiyor da değilim.

İktidar yanlısı medyanın halka soğan ekmek yeme tavsiyesinden sonra işe bisikletle veya yürüyerek gitme, soba veya kaloriferin çevreye zararlı etkilerini azaltmak için evde kazak ve hatta palto ile oturma, deterjan yerine tokaçla çamaşır yıkama gibi tavsiyelerini de pek yakında tedavüle sokacağını tahmin ediyorum.

Doğrusunu isterseniz, din kisveli çakma bir muhafazakar değil, gerçek bir muhafazakar olduğum için gereksiz harcamaların kısılması, ahmakça tüketim yapılmaması fikri bana uzak bir düşünce değildir.

Ama düne kadar evlerin önünde duran lüks otomobil sayısını gelişmişlik ve başarı göstergesi diye halka anlatıp, iktidarlarını övenlerin o otomobillerin yola çıkamayacağı bir ortam yaratmaları, yıllar süren zenginleşme masalını, şimdi fukara edebiyatına çevirmeleri çok açık bir tutarsızlıktır.

Üstelik de tüm bunlar olurken, iktidara yakın müteahhitlere yapılan ödemelerin azalmak yerine artması, Kamu Özel İşbirliği projelerinin hazinemize soktuğu hortumun asla ve asla daralmaması tutarsızlıktan da öte bir durumdur.

Ancak anladığım kadarı ile bir eliyle gençlerin telefonunu kontrol edip, diğer eliyle halay başı olarak mendil sallayanların bu tutarsızlık pek umurunda değildir.

Ya önlem alın ya saymayı bırakın

Bakan Koca'nın yılın son günü bana açıkladığı üzere COVID 19 salgınında İstanbul patladı gidiyor.

Vakaların yüzde 52'si İstanbul'da.

Ankara ve İzmir gibi diğer büyük kentlerin de eli kulağında.

İstanbul'da son 10 gündeki artış yüzde 500.

Ankara'da yüzde 100.

Yılbaşı gecesi sokakların durumu göz önüne alınırsa, İstanbul'da bu artışın katlanma ihtimali var.

İyi de, tüm bunlar Bakanlığın gözü önünde ve bilgisi dahilinde yaşanırken niye en küçük bir önlem dahi alınmaz.

Bakan Koca maskenin ve mesafenin Omicron ile beraber daha da önem kazandığını, 1,5 metre olan güvenli mesafenin 3 metreye çıktığını anlatırken, en azından bu konuda bir zorlayıcı tedbir niye getirilmez?

İstanbul, Bakan Koca'nın deyişiyle "Patlamış giderken" İstanbul'un diğer kentlerle bağlantısına neden bir sınırla getirilmez.

Şimdi "Zaten HES kodu ve aşı belgesi istiyoruz" diyenler olabilir.

Ama kazın ayağı öyle değil.

Omicron'un özellikle aşıllılarda ve gençlerde daha hafif geçmesi nedeniyle pek çok kişi karantinaya da alınmamak ve işinden gücünden olmamak için test dahi yaptırmadan COVID 19'u geçiriyor.

Bu da yayılmayı hızlandırıyor ve kontrol edilmesi güç hale getiriyor.

Bu durumda ek tedbirler gerekiyor.

Haaa, şuna da saygı duyarım.

"Kardeşim hastalık hız kaybediyor ve ölümler oransal olarak düşük. Her gün bir Boeing 737 yolcusu kadar insanın ölmesi çok büyük sorun değil. Zaten ölenlerin yüzde 87'si 60 yaş üzeri. Biz o yüzden boş verdik" deyin gitsin.

Bakın bu da bir şeydir.

Hastalığın sonunun geldiğini düşünüyorsunuzdur, sürü bağışıklığına güveniyorsunuzdur.

Hatta Haziran itibarıyla aşı programlarını dahi iptal edebilirsiniz.

Bu da olabilir.

Ama o zaman da her gün sayı açıklamayı bırakın.

Koy verin kendi haline.

Ölen ölsün.

Kalan sağlarla devam edersiniz.

İlaç

Haftalar önce uyarmadım mı sizi, "İlaç bulamayacaksınız" diye.

Bugünlerde herkes, nöbetçi eczanelerde oluşan kuyruklardan şikayet ediyor.

Bu kuyrukların nedeni nöbetçi eczane sayısının az olması ya da hasta sayısının fazla olması değil.

Bu kuyrukların asıl nedeni pek çok ilacın artık bulunamıyor olması.

İlaç firmaları, artık ucuz ilaçları ne üretiyorlar ne de ithal ediyorlar.

En basit ve en yaygın ağrı kesiciler bile artık piyasada yok.

Çünkü bu ilaçların satış fiyatları artık kutusunun maliyetini bile karşılamıyor.

Yakında bulanamayan ilaçların sayısı daha da artacak.

Kısa bir süre önce ilaç ve tıbbi malzeme satıcılarına kamudan ciddi bir ödeme yapıldığını biliyoruz.

Alacakların bir kısmı kapatıldı ama kurlardaki belirsizlik, fiyatlardaki düşüş nedeniyle hiçbir uluslararası ilaç devi Türkiye’de özellikle ucuz ilaçlarını satmak istemiyor.

Yakın zamana kadar turistler ve yurt dışından Türkiye’ye tatile gelen gurbetçiler Türkiye’de ucuz diye pek çok ilacı Türkiye’den alıyorlardı.

Pek yakında durum tersine döner.

Türkler, Türkiye’de bulamadıkları için pek çok ilacı fahiş fiyata yurt dışından almak zorunda kalabilirler.

Yarışma

03.01.2022 - 11:07 Güncelleme: 03.01.2022 - 11:07

Bir televizyon kanalında ünlü yarışmacıların, yüzlerinde maske ile şarkı söylediği ve izleyicilerin de maskeli ünlünün kim olduğunu bulmasına dayanan bir yarışma programı başlamış.

Adı da “Maske sen kimsin” galiba.

Yarışmayı izlemedim.

Ama fotoğraflarını ve tanıtımlarını görüyordum epeydir.

Aklıma takılan şu olmuştu, “Maskelerle amma uğraşmışlar. Karnaval gibi olmuş. Acaba bu maskeleri dışardan mı getirdiler, bunu Türkiye’de üreten var mıdır?”

Ne satanist ayin düşüncesi geldi aklıma ne de başka bir şey.

Allah'a şükür ruh sağlığım yerinde ve baktığım her şeyde böyle garip halüsinasyonlar görmüyorum.

Belli ki, bazı trollerin de gazlaması ile konu sosyal medyada büyütülmüş ve aralarında Azerbaycan, Malezya, Endonezya ve hatta birkaç Arap ülkesinin de olduğu ülkelerde uzun zamandır yayınlanan bu programla ilgili RTÜK soruşturma başlatacakmış.

Canım ülkem nasıl bir hastalıklı ruha bürünmüşse, geldiğimiz hale bak.

Bir yarışmayı gösterişli hale getirmek için yapılmış rengarenk maskelerden korkar hale gelmişiz.

Vay anam vay. Şizofrenik paranoya bu olsa gerek.

04.01.2022

Elbette pek çoğu troll de olsa bunca şikayet varken RTÜK soruşturma başlatabilir.

Eleştiremem.

Ama merak ederim.

Aynı program hükümete yakın bir kanalda yayınlansa idi RTÜK yine de soruşturma başlatır mıydı!

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Ülkeyi troller yönlendirmediği zaman.